

Ds. H.J. van der Veen

Jezus huilde

Bijbelstudies over emoties

Jezus huilde

Vergelijkbare bijbelstudies van KokBoekencentrum Uitgevers:

L.W. den Boer, G.J. Mink, J.W. Sparreboom & H.J. van der Veen: *Volhouden! Bijbelstudies over Hebreëën 11*

Iwan Dekker & Mathilde Schouwstra: *Breder langer dieper hoger. Tien bijbelstudies met portretten uit Gods wereldwijde kerk*

Pieter L. de Jong: *Jezus en de mensen met geld. Bijbelstudies over bezit en rijkdom*

Arjan Markus: *Heel het leven. 10 regels voor discipelschap*

Stefan Paas & Gert-Jan Roest: *Komedie in vier bedrijven. Bijbelstudies over Jona*

Stefan Paas, Gert-Jan Roest & Siebrand Wierda: *Geloven in de marge. De eerste brief aan Korinte*

Stefan Paas, Gert-Jan Roest & Siebrand Wierda: *Eten met Jezus. Bijbelstudies over maaltijden in Lucas*

Stefan Paas & Siebrand Wierda: *Ontworteld. Bijbelstudies over Daniël 1 - 6*

Stefan Paas & Siebrand Wierda: *Zinvol leven. Prediker*

Bernhard Reitsma: *Onvoorstelbaar. Bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus*

Bernhard Reitsma: *Adembenemend. Nieuwe bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus*

André F. Troost: *Kom tot rust. Het bijbelboek Hebreëën: medicijn tegen keuzestress*

H.J. van der Veen: *In Zijn spoor. Bijbelstudies over discipelschap*

H.J. van der Veen: *In gesprek. Bijbelstudies over ontmoetingen met Jezus*

H.J. van der Veen: *Opgeheven handen. Bijbelstudies over het gebed*

Jezus huilde

Bijbelstudies over emoties

Ds. H.J. van der Veen

KokBoekencentrum, Utrecht

Ontwerp omslag: Mulder van Meurs
Lay-out en dtp binnenwerk: Gerard de Groot

ISBN 978 90 239 5592 4 (boek)
ISBN 978 90 239 5595 5 (e-book)
NUR 707
www.kokboekencentrum.nl

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de Herziene Statenvertaling,
© 2010 Stichting HSV

© 2019 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Alle rechten voorbehouden.

Uitgeverij KokBoekencentrum vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

Inhoud

Woord vooraf	7
Inleiding	9
1. Ontferming Jezus is bewogen <i>Mattheüs 15: 32a</i>	14
2. Boosheid Jezus toortnt <i>Markus 3: 5a</i>	24
3. Blijdschap Jezus verheugt Zich <i>Lukas 10: 21a</i>	34
4. Liefde Jezus heeft lief <i>Markus 10: 21a</i>	44
5. Tranen Jezus huilt <i>Lukas 19: 41</i>	53
6. Verlangen Jezus verlangt <i>Lukas 22: 15</i>	62
7. Droefheid Jezus is bedroefd <i>Markus 14: 34</i>	72

Inleiding

Gevoel en emotie

Wij gebruiken de woorden ‘gevoel’ en ‘emotie’ vaak door elkaar. Het is daarom nog niet zo gemakkelijk om het verschil tussen deze woorden weer te geven.

Het woordenboek omschrijft ‘gevoel’ als het vermogen om iets te voelen en ‘emotie’ als een plotselinge ontroering. Wij bezitten het vermogen om iets te voelen en in ons dagelijks leven overkomen ons allerlei emoties.

Het emotionele leven van ieder mens is verschillend. Sommige mensen beschikken over een breed scala aan gevoelens en andere mensen hebben een beperkt gevoelsleven. De ene mens kan zijn gevoelens gemakkelijk uiten, terwijl de andere mens dat juist moeilijk vindt.

Er zijn emoties die tegelijkertijd zichtbaar kunnen worden: we kunnen bijvoorbeeld huilen van blijdschap. Er zijn ook emoties die tegengesteld zijn: we kunnen niet op hetzelfde moment boos en blij zijn. Emoties kunnen na verloop van tijd veranderen: we kunnen vandaag boos op iemand zijn, terwijl we morgen verdriet over hem hebben. Emoties geven kleur aan ons leven. Ze helpen ons om beter te begrijpen wat er in een ander omgaat.

Basisgevoelens

In de psychologie is veel onderzoek gedaan naar onze gevoelens. Elk mens kent acht basisemoties, namelijk liefde, angst, vreugde, woede, verdriet, verbazing, schaamte en walging. Deze basisemoties worden vaak samengevoegd tot vier B's: blij, bedroefd,

bang en boos. Deze emoties komen bij elk mens en in iedere cultuur voor. Deze basisgevoelens zijn dus universeel.

In elke cultuur wordt echter anders met gevoelens omgegaan. In sommige culturen wordt het niet op prijs gesteld als iemand zijn emoties de vrije loop laat, terwijl in andere culturen mensen worden aangemoedigd hun emoties te tonen.

Kerk en gevoel

Op 31 oktober 2017 schreef Herman Selderhuis op verzoek van de Evangelische Omroep een brief aan de protestanten in Nederland. Hij schrijft: ‘Het valt me sowieso op dat jullie in Nederland heel veel met gevoel bezig zijn. De kerkdienst moet een goed gevoel geven en jullie gaan alleen naar de kerk “waar je je thuis voelt”. Dat geloof en gevoel niet altijd sporen, ontgaat jullie nogal eens. Ik spreek uit ervaring als ik zeg dat een goed gevoel niet betekent dat het ook goed is tussen een mens en God. Ons probleem is niet ons gevoel, maar onze schuld tegenover de heilige God. Als je dat beseft, heb je ook een gevoel: een rotgevoel’ (*EO-Visie*, nr. 43 jaargang 2017).

Er is in de kerk meer ruimte gekomen voor ons gevoel. De keuze van de liederen speelt daarbij een belangrijke rol. Ook in de preek neemt het gevoel een grotere plaats in. Toch moeten we op dit punt op onze hoede zijn. Als in de kerk alles draait om ons gevoel, dan is dat een ernstige versmalling. In de kerk wordt niet alleen een appèl gedaan op ons gevoel, maar ook op ons hart en verstand, onze wil en handen.

Bijbel en gevoel

Wij ontmoeten in de Bijbel emotionele mensen. Sara is blij als Izak wordt geboren (Genesis 21: 6). Naomi is diep bedroefd als zij terugkeert in Bethlehem (Ruth 1: 20). David hoopt dat God zijn droefheid van hem afneemt en hem een gevoel van blijdschap geeft (Psalm 42). Elia voelt zich door iedereen in de steek

gelaten (1 Koningen 19: 4). Paulus is bedroefd (Galaten 4: 19 - 20) en blij (Filippenzen 1: 4).

Niet alleen de mensen in de Bijbel hebben gevoelens, maar de Bijbel zelf roept ook bij mensen emoties op. Tijdens het lezen van de Bijbel worden wij geraakt. God wekt door Zijn Woord bijzondere gevoelens in ons op. Soms zijn die gevoelens zo sterk dat we erdoor overweldigd worden. Soms zijn ze zo zwak dat we ze amper opmerken. We kunnen bovendien een periode in ons leven hebben waarin we vurig verlangen naar een nieuwe ervaring van Gods aanwezigheid. God wil de Bijbel gebruiken om dat verlangen te vervullen.

De Heilige Geest en gevoel

Jonathan Edwards (1703 - 1758) behoort tot een van de grootste opwekkingspredikers in Amerika. In 1733 breekt er in zijn gemeente Northampton een opwekking uit. Deze opwekking bereikt haar hoogtepunt in de winter van 1734. In zes maanden komen bijna 300 mensen tot het geloof in de Heere Jezus. Deze opwekking gaat gepaard met heftige lichamelijke uitingen. Gemeenteleden beginnen onder de prediking te schudden en te schreeuwen.

Naar aanleiding van deze opwekking schrijft Edwards in 1743 zijn beroemde boek *Religious Affections (Godsdienstige Gevoelens)*. In dit boek maakt hij scherp onderscheid tussen verschillende gevoelens. Sommige gevoelens komen voort uit de mens, andere zijn vrucht van het werk van de Heilige Geest.

Dit onderscheid kan het beste verduidelijkt worden aan de hand van een voorbeeld. We ontmoeten in de Bijbel regelmatig huilende mensen. Toch zit er een groot verschil tussen de tranen die wij schreien over een ziek kind en de tranen die wij schreien vanwege onze zonden. De eerste tranen komen voort uit onze menselijke emotie. De tweede tranen zijn het gevolg van het werk van de Heilige Geest in ons hart.

De Heilige Geest wekt geestelijke gevoelens in ons hart op die wij van nature niet kennen. Hij schenkt ons geestelijke droefheid over onze zonden, geestelijke hoop in de beloften van God, geestelijke dankbaarheid voor Gods goedheid en genade, geestelijke vrees voor Gods bedreigingen, geestelijke vreugde in Gods nabijheid. Al deze gevoelens komen niet voort uit ons menselijk bestaan, maar zijn vrucht van de Heilige Geest in ons leven.

We doen er goed aan ons tijdens de bijbelstudies voortdurend de vraag te stellen uit welke bron onze emoties voortkomen. Er zijn algemeen menselijke emoties en er zijn bijzondere geestelijke emoties.

Geloof en gevoel

Het gevoel speelt in ons geloofsleven een belangrijke rol. Zodra wij door het geloof aan de Heere Jezus worden verbonden, zullen we verschillende emoties ervaren. Het gevoel van blijdschap doet ons huppelen van zielenvreugde. Het gevoel van schuld doet ons tranen schreien van verdriet.

Na verloop van tijd kunnen die emoties naar de achtergrond verdwijnen. Dat verschijnsel roept bij ons vragen op: Is ons geloof wel echt? Heeft God ons misschien verlaten? Hebben wij ons misschien vergist?

Een van de moeilijkste lessen die wij moeten leren is om niet op ons gevoel te vertrouwen. Gods Woord geeft veel meer houvast dan ons gevoel. Tim Keller geeft daar een mooi voorbeeld van: 'Piloten die door de wolken vliegen, moeten handelen naar wat hun instrumenten ingeven, zelfs als dat haaks staat op wat ze zelf duidelijk denken waar te nemen aan wat onder en boven is. Doen ze dat niet, dan loopt het slecht met hen af. Als we door wolken van voor- en tegenspoed vliegen, moeten we niet blindvaren op onze gevoelens van zelfredzaamheid of wanhoop, maar vertrouwen op onze genadige, wijze God' (Tim Keller samen met Kathy Keller, *Psalmendagboek, een jaar lang leven met de liederen van Jezus*, blz. 70).

Jezus en emoties

Het is opvallend hoe rijkgeschakeerd het gevoelsleven van Jezus is. Hij is bewogen, Hij toorn, Hij verheugt Zich, Hij heeft lief, Hij huilt, Hij verlangt en Hij is bedroefd.

De Heere Jezus uit deze emoties, omdat Hij niet alleen echt God is maar ook echt mens. Hij heeft ons vlees en bloed aangenomen. Hij is ons volkomen gelijk geworden met uitzondering van de zonde. Hij is onze Immanuël, God met ons (Mattheüs 1: 23). Wij kunnen Jezus niet diep genoeg in het menselijke vlees trekken. Hij kan immers volkomen medelijden met ons hebben (Hebreeën 4: 15). Hij kent ons door en door. Hij weet uit ervaring hoe ingewikkeld ons gevoelsleven in elkaar zit. Hij weet er alles van en Hij weet er raad mee.

Laten wij daarom niet langer aarzelen om ons te verdiepen in het emotionele leven van Jezus.

Gespreksvragen

1. Het emotionele leven van ieder mens is verschillend. Kun je omschrijven hoe jouw emotionele leven eruit ziet? Vind je het makkelijk of moeilijk om je emoties te tonen?
2. Elk mens kent acht basisemoties. Welke emoties komen bij jou veel of weinig voor?
3. In de kerk mag er ruimte zijn om je gevoelens te uiten. Hoe ervaar je dat in je eigen gemeente? Is er ook ruimte voor een 'rotgevoel'? Of voor gevoelens van boosheid en angst?
4. Welke persoon in de Bijbel spreekt jou het meest aan? Geef eens een omschrijving van zijn of haar gevoelsleven.
5. Kun je voorbeelden noemen van algemeen menselijke emoties en van bijzondere geestelijke emoties?
6. Welke rol speelt de Heilige Geest in jouw geloofsleven?
7. Wat geeft jou meer houvast: je geloof of je gevoel?
8. Jezus was een emotioneel mens. Welke troost ligt daarin opgesloten?

1. Ontferming

Jezus is bewogen

En Jezus riep Zijn discipelen bij Zich en zei: Ik ben innerlijk met ontferming bewogen over de menigte.

Mattheüs 15: 32a

Lezen: Mattheüs 15: 29 - 39

Inleiding

Op onze smartphone zitten allemaal verschillende icoontjes, die ons gevoel kunnen weergeven. Wij kunnen kiezen uit bijna tweeduizend smileys. Er is er altijd wel een icoontje dat ons gevoel treffend weergeeft.

Het Unicode Consortium maakt elk jaar een aantal nieuwe emoji bekend. Recentelijk is een heel koel gezichtje toegevoegd om kou te benadrukken en binnenkort komt er een oververhit hoofd voor warmte.

Wij zijn gelukkig geen robots of computers. Wij kennen verschillende emoties en wij schamen ons er niet voor om die te uiten. Iedereen mag het weten als wij blij zijn of verdrietig, boos of opgelucht. God heeft ons immers geschapen als mensen met gevoelens en emoties.

Ingewanden

De Heere Jezus heeft diverse gevoelens gekend. We lezen in Mattheüs 15: 32: 'En Jezus riep Zijn discipelen bij Zich en zei: Ik ben innerlijk met ontferming bewogen over de menigte.'

Het Griekse werkwoord betekent eigenlijk: Zijn ingewanden rommelen. Het woord verwijst naar vitale delen als nieren en ingewanden. We zouden bijna zeggen: Zijn maag draait om van medelijden, zoveel compassie heeft Jezus.

In de Bijbel is dit de sterkste uitdrukking voor bewogenheid.

Meer passie kan Jezus niet tonen als Hij de nood van de mensen ziet. Volgens de Bijbel zetelt ons verstand in ons hoofd, ons geloof in ons hart en ons gevoel in onze buik.

Wat zegt de Bijbel over ontferming?

In het Oude Testament wordt een bijzonder woord gebruikt voor ontferming. Het woord ‘*rechem*’ heeft oorspronkelijk de betekenis van ‘moederschoot’. Zoals een moeder zich ontfermt over haar pasgeboren kindje, zo ontfermt de Heere Zich over wie Hem vrezet (Psalm 103: 13). Gods ontferming is zelfs sterker dan die van een moeder: ‘Kan een vrouw haar zuigeling vergeten, zich niet ontfermen over het kind van haar schoot? Zelfs al zouden die het vergeten, Ik zal u niet vergeten’ (Jesaja 49: 15). God ontfermt Zich in het bijzonder over Zijn volk Israël (Ezechiël 16: 3 - 6).

Maar Israël kan het ook té bont maken blijkens de profeet Hosea. Als Gomer, de vrouw van Hosea, een dochter baart, getuigt de profeet: ‘Zij werd opnieuw zwanger, en zij baarde een dochter. Daarop zei Hij tegen hem: Geef haar de naam Lo-Ruchama, want Ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen over het huis van Israël, want Ik zal hen zeker wegvoeren. Maar over het huis van Juda zal Ik Mij ontfermen, en Ik zal hen verlossen’ (Hosea 1: 6).

In het Nieuwe Testament wordt het accent gelegd op het feit dat ontferming van Gods kant komt.

Maria zingt een loflied op Gods ontferming (Lukas 1: 54).

Zacharias sluit zich daar van harte bij aan (Lukas 1: 58).

In de berijming van zijn lofzang staat dat God ons in Jezus Zijn barmhartigheid toont, omdat Hij met ons lot bewogen is (Lukas 1: 78).

Naast het woord ‘ontferming’ wordt veelvuldig het woord ‘barmhartig’ gebruikt (Grieks: *eleos*). God is de Vader der

barmhartigheden (2 Korinthe 1: 3). Hij heeft een brandend hart voor mensen in nood. Hij ontfermt Zich in het bijzonder over lijdende mensen: ‘Mijn broeders, neem tot een voorbeeld van het lijden en van het geduld de profeten, die in de Naam van de Heere gesproken hebben. Zie, wij prijzen hen gelukzalig die volharden. U hebt gehoord van de volharding van Job, en u hebt de uitkomst van de Heere gezien, dat de Heere vol ontferming is en barmhartig’ (Jakobus 5: 10 en 11).

Ontferming

De uitdrukking ‘innerlijk met ontferming bewogen’ komt in de eerste drie evangeliën voor: Mattheüs, Markus en Lukas. Het is opmerkelijk dat deze uitdrukking daar uitsluitend op Jezus wordt betrokken: Hij kent de diepste en sterkste vorm van bewogenheid.

Als Jezus hoort dat Johannes de Doper is onthoofd, vertrekt Hij naar een eenzame plaats aan de overkant van het meer. Zodra Hij vaste voet aan wal zet, blijkt dat de schare Hem is gevolgd. Dat ontroert Jezus: ‘En toen Jezus uit het schip ging, zag Hij een grote menigte, en Hij was innerlijk met ontferming bewogen over hen en genas hun zieken’ (Mattheüs 14: 14).

Terwijl Jezus bezig is met het genezen van kreupelen en blinden, lammen en doven, blijkt dat een grote schare geen tijd genomen heeft om te eten: ‘En Jezus riep Zijn discipelen bij Zich en zei: Ik ben innerlijk met ontferming bewogen over de menigte, omdat zij al drie dagen bij Mij gebleven zijn, en zij hebben niets wat zij kunnen eten’ (Mattheüs 15: 32).

Als Jezus met Zijn discipelen op weg is naar Jeruzalem, komen er twee blinden uit Jericho naar Hem en zij smeken Hem om ontferming: ‘En Jezus, Die innerlijk met ontferming bewogen was, raakte hun ogen aan; en meteen werden hun ogen ziende, en zij volgden Hem’ (Mattheüs 20: 34).

Jezus is echter niet alleen bewogen met grote groepen mensen, maar ook met individuen.

Op zekere dag ontmoet Hij een melaatse man, die aan Hem vraagt of Hij hem wil genezen: ‘En Jezus, innerlijk met ontferming bewogen, stak Zijn hand uit, raakte hem aan en zei tegen hem: Ik wil het, word gereinigd!’ (Markus 1: 41)

In de poort van de stad Naïn ontmoet Jezus een weduwe. Ze is op weg om haar enig kind te gaan begraven. Nadat Jezus de begrafenisstoet een halt heeft toegeroepen, toont Hij Zijn medelijden met haar: ‘En toen de Heere haar zag, was Hij innerlijk met ontferming bewogen over haar, en zei Hij tegen haar: Huil niet’ (Lukas 7: 13).

Toch komt de diepste bewogenheid van Jezus het duidelijkst openbaar op de kruisheuvel Golgotha. Daar rommelen Zijn ingewanden. Daar toont Hij Zijn diepste bewogenheid: zo lief heeft Hij zondaren, dat Hij voor hen stierf!

Gelijkenis

Jezus vertelt drie gelijkenissen waarin de hoofdpersoon innerlijk met ontferming bewogen is.

1. Op zekere dag komt een wetgeleerde bij Jezus met de vraag: ‘Wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?’ Het antwoord van Jezus is eenvoudig: ‘Heb uw naaste lief!’ Om aan te geven wie zijn naaste is, vertelt Jezus de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. Terwijl hij onderweg is, ziet hij iemand aan de kant van de weg liggen. De arme stumper ligt beroofd en bloedend op de grond. Hij springt van zijn ezel en gaat naar deze stakker toe: ‘Maar een Samaritaan die op reis was, kwam in zijn buurt, en toen hij hem zag, was hij met innerlijke ontferming bewogen’ (Lukas 10: 33).

2. Nadat de jongste zoon de erfenis van zijn vader verbrast heeft, raakt hij aan lager wal. Zittende bij de voerbak van de varkens komt hij tot inkeer. Hij staat op en keert terug naar huis: ‘En hij

stond op en ging naar zijn vader. En toen hij nog ver van hem verwijderd was, zag zijn vader hem en deze was met innerlijke ontferming bewogen en hij snelde hem tegemoet, viel hem om de hals en kuste hem' (Lukas 15: 20).

3. Een koning heeft een knecht die een torenhoge schuld bij hem heeft. Aangezien hij geen cent heeft om te betalen, geeft de koning bevel niet alleen hem, maar ook zijn vrouw en kinderen te verkopen. De knecht valt echter op zijn knieën en smeekt: 'Heer, heb geduld met mij en ik zal u alles betalen' (Mattheüs 18: 26). Met innerlijke ontferming bewogen besluit de koning hem zijn schuld kwijt te schelden (Mattheüs 18: 27).

Denkend aan de barmhartige Samaritaan, de liefhebbende vader en de schuldvergevende koning komt de gedachte boven, dat Jezus het in deze gelijkenissen over Zichzelf heeft: Zijn ingewanden rommelen van medelijden.

Beeld

Paulus roept ons in zijn brieven voortdurend op om de gezindheid van Jezus te tonen: 'Als er dan enige bemoediging is in Christus, als er enige troost is van de liefde, als er enige gemeenschap is van de Geest, als er enige innige gevoelens en ontfermingen zijn, maak dan mijn blijdschap volkomen, doordat u eensgezind bent, dezelfde liefde hebt, één van ziel bent en één van gevoelen... laat daarom die gezindheid in u zijn die ook in Christus Jezus was' (Filippenzen 2: 1, 2 en 5).

Paulus legt in dit verband de nadruk op het werk van de Heilige Geest. Hij schenkt ons die nieuwe gezindheid. Ter verduidelijking gebruikt hij het beeld van het omwisselen van kleding. Een christen legt zijn oude kleding af: 'Maar nu, legt ook u dit alles af, namelijk toorn, woede, slechtheid, laster, en schandelijke taal uit uw mond. Lieg niet tegen elkaar, aangezien u de oude mens met zijn daden uitgetrokken hebt' (Kolossenzen 3: 8 en 9). Tege-

lijkertijd trekt hij Gods nieuwe kleding aan: 'Bekleedt u dan, als uitverkorenen van God, heiligen en geliefden, met innige gevoelens van ontferming, vriendelijkheid, nederigheid, zachtmoedigheid, geduld. Verdraag elkaar en vergeef de een de ander, als iemand tegen iemand anders een klacht heeft; zoals ook Christus u vergeven heeft, zo moet ook u doen' (Kolossenzen 3: 12 en 13). Zodoende vertoont een christen het evenbeeld van Christus.

Handeling

Jezus zet Zijn innerlijke bewogenheid direct om in liefdevol handelen. Zijn compassie leidt tot actie.

Bij de tweede wonderbare spijziging neemt Hij het initiatief om de nood van vierduizend mannen, niet meegerekend de vrouwen en kinderen, te lenigen (vers 38). Hij wacht niet af tot Zijn discipelen met een verzoek komen, zoals bij de eerste wonderbare spijziging (Mattheüs 14: 15). Integendeel! Zodra Hij de nood van deze mensen ziet, gaat Hij direct aan de slag: 'En Jezus riep Zijn discipelen bij Zich en zei: Ik ben innerlijk met ontferming bewogen over de menigte, omdat zij al drie dagen bij Mij gebleven zijn, en zij hebben niets wat zij kunnen eten; Ik wil hen niet nuchter wegsturen, opdat zij onderweg niet bezwijken' (vers 32).

Drie dagen

Deze uitdrukking heeft een bijzondere betekenis. Zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van de grote vis zit en zoals de Heere drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde zal liggen (Mattheüs 12: 40), zo lijdt deze schare drie dagen honger.

Drie dagen hoeft niet letterlijk drie keer vierentwintig uur te zijn. De Joden tellen namelijk delen van een dag als een hele dag. Een goed voorbeeld daarvan is de tijd die Jezus in het graf gelegen heeft. Hij wordt op vrijdagavond begraven, Hij ligt de hele zaterdag in het graf en Hij staat op zondagmorgen op. Dat is niet drie keer vierentwintig uur, maar dat zijn wel drie dagen: vrijdag, zaterdag en zondag.

De geestelijke betekenis van deze drie dagen gaat heel diep. Jezus geeft hiermee aan dat de maat van het lijden vol is, drie is immers het getal van de volheid. Deze mensen hebben nu genoeg geleden, en moeten direct geholpen worden. Op Gods tijd grijpt God in. Als de nood van de mensen op 't hoogst is en als de bewogenheid van de Heere Jezus het sterkst is, is de redding nabij. Na drie dagen!

Uitdelen

Jezus schakelt Zijn discipelen in bij het uitdelen van het brood: 'En Hij nam de zeven broden en de vissen, en nadat Hij gedankt had, brak Hij ze en gaf ze aan Zijn discipelen; en de discipelen gaven ze aan de menigte' (vers 36).

De discipelen ontvangen eerst het brood uit de hand van Jezus en vervolgens delen zij het brood uit aan anderen. Jezus vult eerst hun lege handen, zodat zij daarna de lege magen van de schare kunnen vullen. Hij schakelt hen in als tussenpersoon, als bemiddelaar. Zij vormen de verbindende schakel tussen Jezus, Die overvloed heeft, en de schare, die honger lijdt.

Deze methode past God nog steeds toe. Hij gebruikt ouders om hun kinderen een christelijke opvoeding te geven. Hij schakelt ambtsdragers in om de gemeente te brengen bij de grazige weiden van het Woord. Hij rust gemeenteleden toe om anderen te vertellen waar zij het Brood des levens kunnen vinden. Petrus spoort ons aan: 'Laat ieder de anderen dienen met de genadegave zoals hij die ontvangen heeft, als goede beheerders van de veelsoortige genade van God' (1 Petrus 4: 10).

Zeven broden

Jezus maakt gebruik van de broden die voorhanden zijn: 'En Jezus zei tegen hen: Hoeveel broden hebt u? Zij zeiden: Zeven, en enkele visjes' (vers 34).

Nadat Hij het brood gezegend en gebroken heeft, delen de discipelen het brood uit: 'En zij aten allen en werden verzadigd.

En zij raapten het overschot van de stukken brood op, zeven manden vol' (vers 37). In deze teksten wordt twee keer het getal zeven genoemd: zeven broden is ruim voldoende om vierduizend mannen te voeden en er blijven nog zeven manden met brood over.

In dat getal zeven ligt een bemoediging. God doet geen half werk. Hij geeft mild en overvloedig. Hij is een gulle Gever. Hij zorgt voor overvloed.

Deze woorden herinneren ons aan de viering van het Heilig Avondmaal. Jezus neemt daar het brood en dankt ervoor. Hij breekt het brood en deelt het uit. Hij schenkt de wijn in en laat de beker rond gaan. Hij voedt onze hongerige harten, omdat Hijzelf het Brood des levens is. Hij verkwikt onze dorstige zielen, omdat Hijzelf het Water des levens is.

En aan het einde van de maaltijd ligt er altijd nog veel brood op de schaal. Er is voldoende brood voor de hele gemeente. Er is overvloed aan genade bij God.

Bijbellesrooster

Psalm 103

Hosea 1: 2 - 12

Ezechiël 16: 1 - 14

Lukas 1: 67 - 80

Kolossenzen 3: 5 - 17

1 Petrus 4: 1 - 11

Gespreksvragen

1. Welk beeld heb jij eigenlijk van God? Geloof jij in een koude en kille God of in een God, Die innerlijk met ontferming bewogen is?
2. Met welke gezindheid ga jij met de mensen in je omgeving om? Hoe kijk jij naar de mensen in jouw omgeving?

3. Wat valt je op als je het stukje leest over ‘Wat zegt de Bijbel over ontferming?’
4. Iedereen die beelden van mensen in nood ziet, wordt daarvoor geraakt. Is dat dezelfde bewogenheid die Jezus toont?
5. Hoe is het mogelijk dat jij de innerlijke bewogenheid van Jezus weerspiegelt? Welke rol is daarbij voor de Heilige Geest weggelegd? Opent Hij je ogen misschien ook voor een diepere bewogenheid?
6. Wat kun je leren van de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan, de liefdehebbende vader en de schuldvergevende koning?
7. Neem contact op met een diaken. Vraag aan hem hoe het diaconaat concreet vormgegeven wordt. Wat wist je nog niet? Waar zou je zelf graag je steentje aan bijdragen?
8. Welke groepen in onze samenleving hebben bijzondere zorg nodig? Heb jij oog voor je verre naaste in nood? Waar blijkt dat concreet uit?
9. Kun je concreet iemand in jouw omgeving noemen, die een liefdevol oog, een luisterend oor en een helpende hand nodig heeft?
10. De schare is drie dagen bij Jezus gebleven. Welke betekenis heeft die uitdrukking? Welke bemoediging ligt erin opgesloten?
11. Wat vind je van deze uitdrukkingen:
  - a. Je moet eerst iets ontvangen voordat je iets kunt uitdelen.
  - b. Een ieder die geeft wat hij heeft, is waard dat hij leeft!
12. Welke opdracht wordt in 1 Petrus 4: 10 verwoord? Hoe krijgt die opdracht gestalte in je eigen leven en in het leven van je gemeente?
13. Jezus deelt zeven broden en er blijven zeven manden met brood over. Welke geestelijke les kun je uit die woorden trekken?

Leestip

Tim Keller: *Geroepen tot barmhartigheid*

Waarom zou iemand een flink risico lopen, zijn hele reisschema omgooien, zijn banksaldo aanspreken, en zich smerig maken om een gewonde man van een ander volk en een andere sociale klasse te helpen? En waarom zou Jezus vervolgens tegen ons zeggen: 'Doet u dan voortaan net zo?'

Dit boek is het eerste boek van Tim Keller. Het verscheen voor het eerst in 1989. Aan de hand van de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan motiveert hij ons om barmhartig te zijn.

Naast een grondige bijbelse onderbouwing geeft hij praktische handvatten om concreet in onze eigen omgeving aan de slag te gaan.

In dit boek verdiepen we ons in het emotionele leven van Jezus. Hij kende een rijk gevoelsleven. Hij is bewogen, toorn, verheugt Zich, heeft lief, huilt, verlangt en is bedroefd.

In deze bijbelstudies vraagt de auteur zich af hoe onze emoties gevormd en verdiept kunnen worden in de ontmoeting met Jezus. Actuele thema's als geloof en gevoel en het werk van de Heilige Geest komen aan de orde. Dit boek wil ons helpen om een beter zicht te krijgen op de plek die emoties hebben in ons (geloofs)leven. Het kan ons leren beter met onze gevoelens om te gaan. Met gespreksvragen voor kringen.

H.J. van der Veen is predikant in de Hervormde gemeente te Sliedrecht. Van zijn hand verschenen eerder de bijbelstudieboekjes *In Zijn spoor* (3e druk), *In gesprek* (2e druk) en *Opgeheven handen*.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 239 5592 4

9 789023 955924
NUR 707